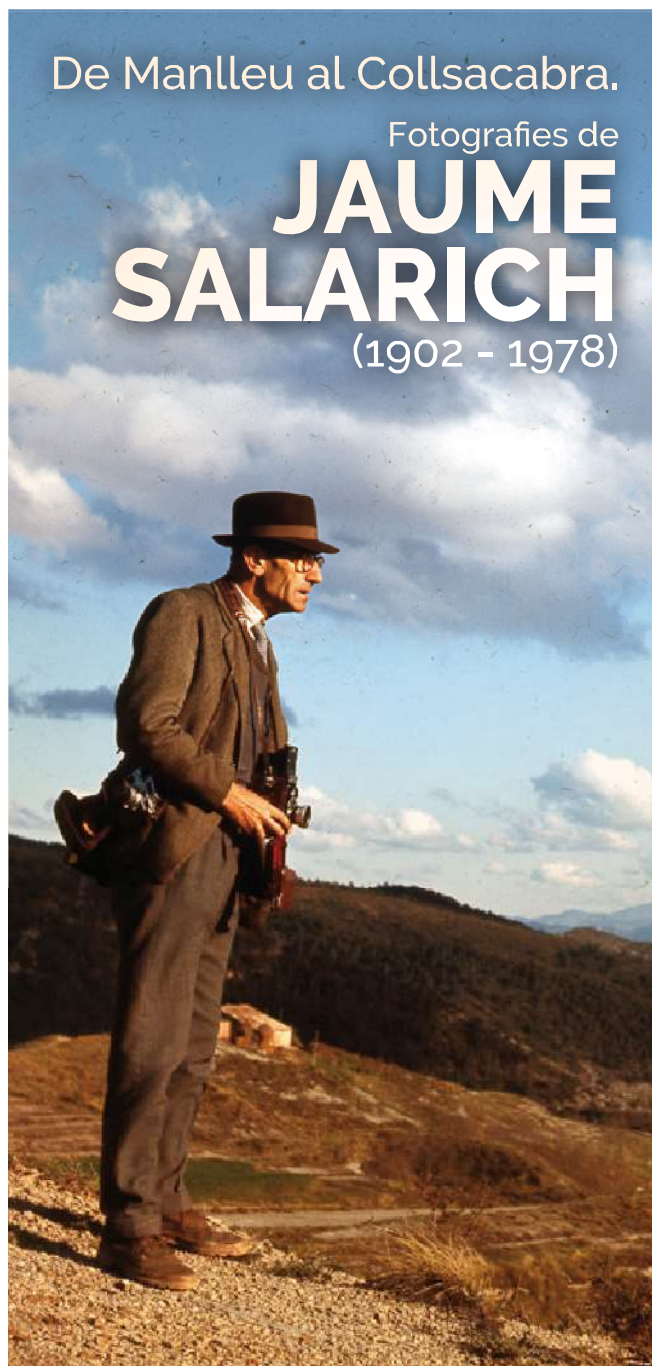

**Exposició temporal “De Manlleu al Collsacabra.
Fotografies de JAUME SALARICH (1902 - 1978)”**

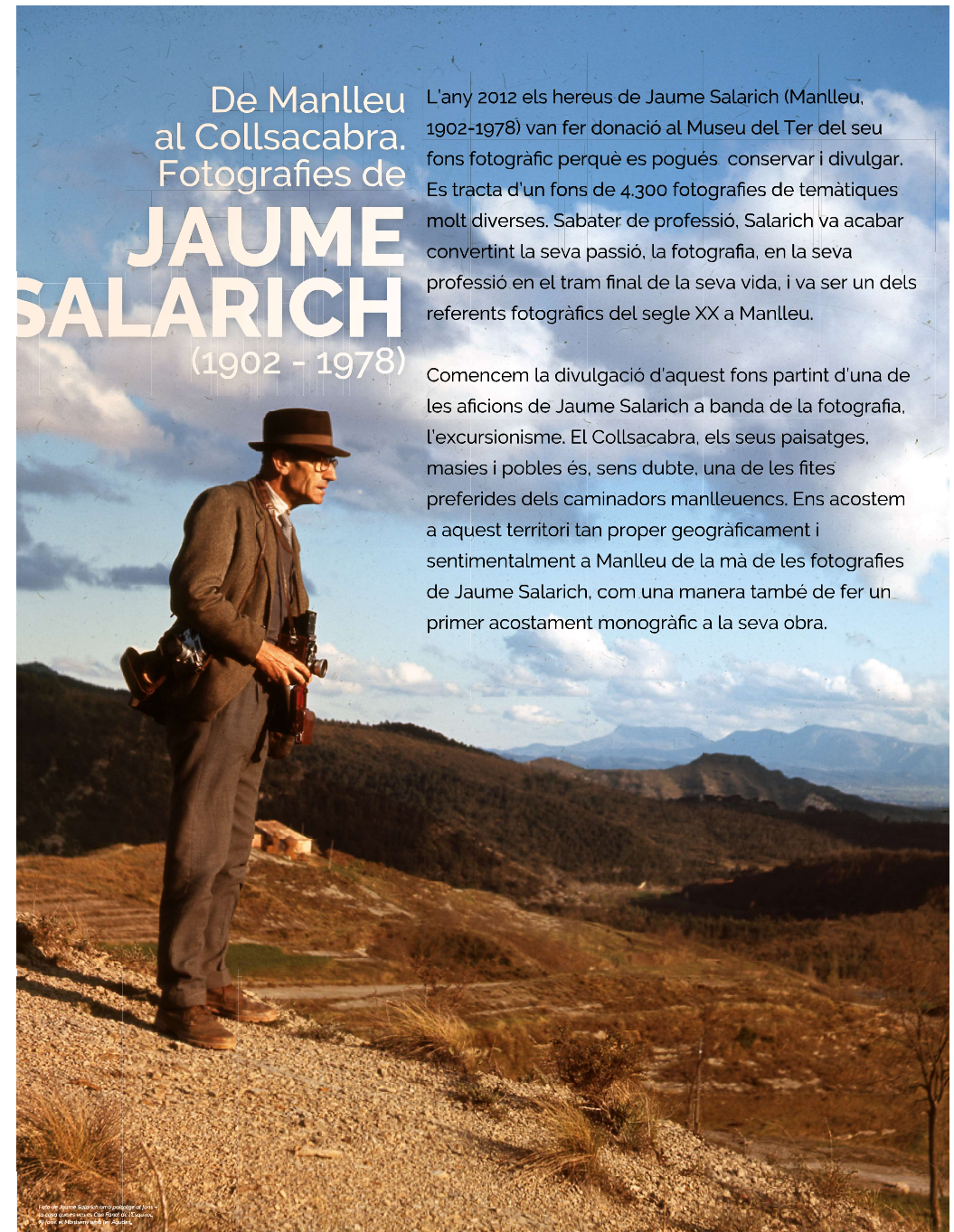
**Exposició temporal al Museu del Ter
del 15 de novembre de 2017 al 21 de gener de 2018**

Presentació

L'any 2012 els hereus de Jaume Salarich (Manlleu, 1902-1978) van fer donació al Museu del Ter del seu fons fotogràfic perquè es pogués conservar i divulgar. Es tracta d'un fons de 4.300 fotografies de temàtiques molt diverses. Sabater de professió, Salarich va acabar convertint la seva passió, la fotografia, en la seva professió en el tram final de la seva vida, i va ser un dels referents fotogràfics del segle XX a Manlleu.

Comencem la divulgació d'aquest fons partint d'una de les aficions de Jaume Salarich a banda de la fotografia, l'excursionisme. El Collsacabra, els seus paisatges, masies i pobles és, sens dubte, una de les fites preferides dels caminadors manlleuencs. Ens acostem a aquest territori tan proper geogràficament i sentimentalment a Manlleu de la mà de les fotografies de Jaume Salarich, com una manera també de fer un primer acostament monogràfic a la seva obra.

- Foto de Jaume Salarich amb paisatge al fons – la casa que es veu és Can Fanal de l'Esquirol. Al fons, el Montseny amb les Agudes.

De SABATER a FOTÒGRAF

Jaume Salarich (1902-1978) va néixer a Manlleu en el si d'una família obrera. El seu pare era filador i Salarich va aprendre l'ofici de sabater, que va exercir fins als anys cinquanta. Des de molt aviat es convertí en un apassionat de la fotografia. Abans de la Gerra Civil (1936-1939), Salarich era una persona activa en la vida social i cultural de la ciutat, especialment en el marc de l'Ateneu Manlleuenc. La guerra ho estronca tot i a Salarich li perdem la pista. La postguerra van ser anys de silenci i repressió poc lluits per a la vida cultural de la ciutat.

En el padró d'habitants de l'any 1950 Salarich encara figura com a sabater. En el següent, de l'any 1955, quan ja té 53 anys, apareix ja exercint professionalment la seva gran passió, la fotografia. Des d'aquest moment fins a la seva mort, l'any 1978, Salarich es converteix en un dels referents de la fotografia a Manlleu.

Els testimonis dels darrers anys de la seva vida el descriuen com una persona dedicada a l'excursionisme i la fotografia. El recorden sortint a caminar al dematí amb la seva càmera Leica. A l'hora de dinar se'l podia trobar a la Fonda Catalunya i les tardes les passava al seu estudi i laboratori al segon pis del número 24 del carrer del Pont revelant les fotografies del matí. Sovint l'acompanyaven joves fotògrafs aficionats. Va ser el primer mestre de fotografia de molts d'ells, que encara recorden fascinats la seva habilitat al laboratori de revelatge.

Retrat de Jaume Salarich i Vilà.
Autor desconegut. Fons Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA.

Família davant la Fonda Catalunya, a l'actual Plaça Fra Bernadí. Jaume Salarich la freqüentava. AMMA (Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Família Ausiró Caballeria.

Disquera a dreta: Joan Pinta i Jaume Salarich llegint el diari esportiu el Xal i Ramon Corbatera al centre. AMMA (Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Família Torrents Corbatera.

Fotografia d'estudi d'alguns membres de l'Ateneu Manlleuenc. Jaume Salarich és el primer per l'esquerra a la fila superior. AMMA

(Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Família Torrents Corbatera.

Jaume Salarich recolzat a la carrossa de l'Ateneu Manlleuenc "Oooh! La pau" de l'any 1933. AMMA (Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Biblioteca Bisbe Morgades.

De sabater a fotògraf

Jaume Salarich (1902-1978) va néixer a Manlleu en el si d'una família obrera. El seu pare era filador i Salarich va aprendre l'ofici de sabater, que va exercir fins als anys cinquanta. Des de molt aviat es convertí en un apassionat de la fotografia. Abans de la Gerra Civil (1936-1939), Salarich era una persona activa en la vida social i cultural de la ciutat, especialment en el marc de l'Ateneu Manlleuenc. La guerra ho estronca tot i a Salarich li perdem la pista. La postguerra van ser anys de silenci i repressió poc lluits per a la vida cultural de la ciutat.

En el padró d'habitants de l'any 1950 Salarich encara figura com a sabater. En el següent, de l'any 1955, quan ja té 53 anys, apareix ja exercint professionalment la seva gran passió, la fotografia. Des d'aquest moment fins a la seva mort, l'any 1978, Salarich es converteix en un dels referents de la fotografia a Manlleu.

Els testimonis dels darrers anys de la seva vida el descriuen com una persona dedicada a l'excursionisme i la fotografia. El recorden sortint a caminar al dematí amb la seva càmera Leica. A l'hora de dinar se'l podia trobar a la Fonda Catalunya i les tardes les passava al seu estudi i laboratori al segon pis del número 24 del carrer del Pont revelant les fotografies del matí. Sovint l'acompanyaven joves fotògrafs aficionats. Va ser el primer mestre de fotografia de molts d'ells, que encara recorden fascinats la seva habilitat al laboratori de revelatge.

- Retrat de Jaume Salarich i Vilà. Autor desconegut. Fons Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA.

- Família davant la Fonda Catalunya, a l'actual Plaça Fra Bernadí. Jaume Salarich la freqüentava. AMMA (Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Família Ausiró Caballeria.

- Fotografia d'estudi d'alguns membres de l'Ateneu Manlleuenc. Jaume Salarich és el primer per l'esquerra a la fila superior. AMMA (Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Família Torrents Corbatera.

- Jaume Salarich recolzat a la carrossa de l'Ateneu Manlleuenc "Oooh! La pau" de l'any 1933. AMMA (Arxiu Municipal de Manlleu) / Fons l'Abans / Biblioteca Bisbe Morgades.

La fotografia de Jaume Salarich

El fons de Jaume Salarich conservat al Museu del Ter el compon un conjunt de 4.300 imatges, de les quals 116 són plaques de vidre. Tenint en compte que feia fotografies des dels anys trenta i que a partir dels anys cinquanta converteix la passió en professió, podem deduir que la seva producció és segurament molt més àmplia. De fet, es conserven també un bon conjunt de fotografies seves a la Biblioteca de Manlleu, així com en col·leccions particulars disperses, ja que Salarich fou també un fotògraf per encàrrec.

Al fons Salarich del Museu del Ter trobem fotografies de Manlleu i la seva vida social, reportatges per encàrrec, etc. Però sobretot hi trobem paisatge. El paisatge és el tret més distintiu a la fotografia de Salarich. I una part important dels seus paisatges és el cel, i més concretament els núvols, que exercien en ell una mena de fascinació.

La Leica, marca popularitzada per Robert Kapa durant la Guerra Civil, era la càmera preferida de Salarich. El pas del vidre al plàstic cel·luloide va permetre càmeres més petites i portables, que a més tenien una resolució desconeguda fins a aquell moment. Ideals per a excursionisme i fotografia de paisatge.

Una altra característica de Salarich recordada encara pels que el van conèixer era el "revelatge a ull o a vista". Prescindia dels rigors metodològics que exigia aquest procés. Podia obrir el tanc de revelatge, fer un cop d'ull al negatiu i modificar sobre la marxa la dissolució per aconseguir un resultat homogeni. Probablement, una habilitat de postguerra, quan la composició dels preparats i productes per al revelatge podien variar en la seva puresa i el procés es tornava incert.

- *Retrat de Jaume Salarich i Vilà. Autor: Francesc Mercader. Fons Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA.*

- *Sant Julià de Vilamirosa en primer terme amb Manlleu i el Cabrerès al fons. Dècada de 1970. Fons Jaume Salarich. Museu del Ter.*

La FOTOGRAFIA de JAUME SALARICH

El fons de Jaume Salarich conservat al Museu del Ter el compon un conjunt de 4.300 imatges, de les quals 116 són plaques de vidre. Tenint en compte que feia fotografies des dels anys trenta i que a partir dels anys cinquanta converteix la passió en professió, podem deduir que la seva producció és segurament molt més àmplia. De fet, es conserven també un bon conjunt de fotografies seves a la Biblioteca de Manlleu, així com en col·leccions particulars disperses, ja que Salarich fou també un fotògraf per encàrrec.

Al fons Salarich del Museu del Ter trobem fotografies de Manlleu i la seva vida social, reportatges per encàrrec, etc. Però sobretot hi trobem paisatge. El paisatge és el tret més distintiu a la fotografia de Salarich. I una part important dels seus paisatges és el cel, i més concretament els núvols, que exercien en ell una mena de fascinació.

La Leica, marca popularitzada per Robert Kapa durant la Guerra Civil, era la càmera preferida de Salarich. El pas del vidre al plàstic cel·luloide va permetre càmeres més petites i portables, que a més tenien una resolució desconeguda fins a aquell moment. Ideals per a excursionisme i fotografia de paisatge.

Una altra característica de Salarich recordada encara pels que el van conèixer era el "revelatge a ull o a vista". Prescindia dels rigors metodològics que exigia aquest procés. Podia obrir el tanc de revelatge, fer un cop d'ull al negatiu i modificar sobre la marxa la dissolució per aconseguir un resultat homogeni. Probablement, una habilitat de postguerra, quan la composició dels preparats i productes per al revelatge podien variar en la seva puresa i el procés es tornava incert.

Retrat de Jaume Salarich i Vilà. Autor: Francesc Mercader. Fons Biblioteca Municipal de Manlleu BBVA.

Sant Julià de Vilamirosa en primer terme amb Manlleu i el Cabrerès al fons. Dècada de 1970. Fons Jaume Salarich Vilà. Museu del Ter.

MANLLEU i el COLLSACABRA

Un dels trets destacables de la biografia de Jaume Salarich és la seva afició a l'excursionisme. I l'excursionisme a Manlleu té una destinació predilecta: el Collsacabra. Manlleu, als peus d'aquest altiplà, sempre ha mirat el Collsacabra i els pobles del Collsacabra han mirat Manlleu. La silueta de les serralades de Cabrera i Aiats, els cims de l'altiplà, vistes des de Manlleu conformen un perfil singular a bastament fotografiat.

Així, l'excursionisme manlleuenc ha sentit sempre una devoció per aquest espai natural i Jaume Salarich no era aliè a aquesta tendència. En el fons del fotogràf que custodia el Museu del Ter trobem una gran

representació de fotografies d'aquest espai natural. És per això que un acostament al Collsacabra des de Manlleu ens ha semblat un bon inici per a la divulgació de l'obra de Salarich.

Els paisatges a l'entorn de la serralada de Cabrera, amb el santuari al cim, són un dels espais preferits pel fotògraf Salarich. Però en les seves visites a l'altiplà, Salarich també té una mirada cap a les masies, els pobles i les activitats agrícoles de la gent del Collsacabra. Tampoc limita les seves excursions al vessant osonenc, i algunes de les fotografies ens acosten a l'altra vessant, la garrotxina.

Vista general de Manlleu amb el Collsacabra al fons. Fons Jaume Salarich. Museu del Ter.

Manlleu i el Collsacabra

Un dels trets destacables de la biografia de Jaume Salarich és la seva afició a l'excursionisme. I l'excursionisme a Manlleu té una destinació predilecta: el Collsacabra. Manlleu, als peus d'aquest altiplà, sempre ha mirat el Collsacabra i els pobles del Collsacabra han mirat Manlleu. La silueta de les serralades de Cabrera i Aiats, els cims de l'altiplà, vistes des de Manlleu conformen un perfil singular a bastament fotografiat.

Així, l'excursionisme manlleuenc ha sentit sempre una devoció per aquest espai natural i Jaume Salarich no era aliè a aquesta tendència. En el fons del fotogràf que custodia el Museu del Ter trobem una gran representació de fotografies d'aquest espai natural. És per això que un acostament al Collsacabra des de Manlleu ens ha semblat un bon inici per a la divulgació de l'obra de Salarich.

Els paisatges a l'entorn de la serralada de Cabrera, amb el santuari al cim, són un dels espais preferits pel fotògraf Salarich. Però en les seves visites a l'altiplà, Salarich també té una mirada cap a les masies, els pobles i les activitats agrícoles de la gent del Collsacabra. Tampoc limita les seves excursions al vessant osonenc, i algunes de les fotografies ens acosten a l'altra vessant, la garrotxina.

Sobre la datació de les fotografies

Es fa difícil de fer una datació precisa de les fotografies de Jaume Salarich, ja que moltes són de paisatges i indrets que no ens aporten pistes. No disposem tampoc d'informació del mateix arxiu. Per tant, tota la informació que ens pugueu aportar us l'agraïrem.

- Vista general de Manlleu amb el Collsacabra al fons. Fons Jaume Salarich. Museu del Ter.

**Xais pasturant al santuari de Sant Julià de Cabrera.
Al fons es veu el Montseny. Foto tirada des de l'Osca
de Cabrera.**

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

**En primer terme el mas de la Creu, al fons, a mà esquerra,
es veu parcialment el mas Caselles, al terme municipal
de l'Esquirol, zona de Cantonigròs.
Al fons, es veu el Morral de Caselles, la serra de Cabrera
i el pla d'Aiats. Dècada de 1970.**

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

La foto està tirada des del carrer del Turó de Vilanova de Sau. Al fons, d'esquerra a dreta, es veu la Roca del Migdia, a sota hi ha les cases de pagès de la Vinyeta Grossa, la Vinyeta Xica i la Font. També es veuen els cingles de Tavertet i els cingles de l'Avenc. En primer terme a mà dreta, hi ha una casa de pagès que actualment està dins el nucli de població de Vilanova de Sau.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Paisatge nevat amb el Montseny i Les Agudes de fons. En primer terme el Mas Joan, al costat de la Devesa de Rupit.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Església de Sant Julià de Cabrera amb la rectoria a mà esquerra. Es veu la xemeneia del mas el Prat, de Sant Julià de Cabrera.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Casa de L'hort d'en Roca de Rupit.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Vista de Manlleu. Puig-rodon en primer terme i el Cabrerès al fons. Al fons, d'esquerra a dreta es veu el Puigsacalm, la serra de Cabrera, el pla d'Aiats, la Tuta i el Montcau. Foto feta des del serrat de Puig-rodon.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Església de Sant Miquel de Castelló, a la Vall d'en Bas. Foto feta des del serrat de la Clapera.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

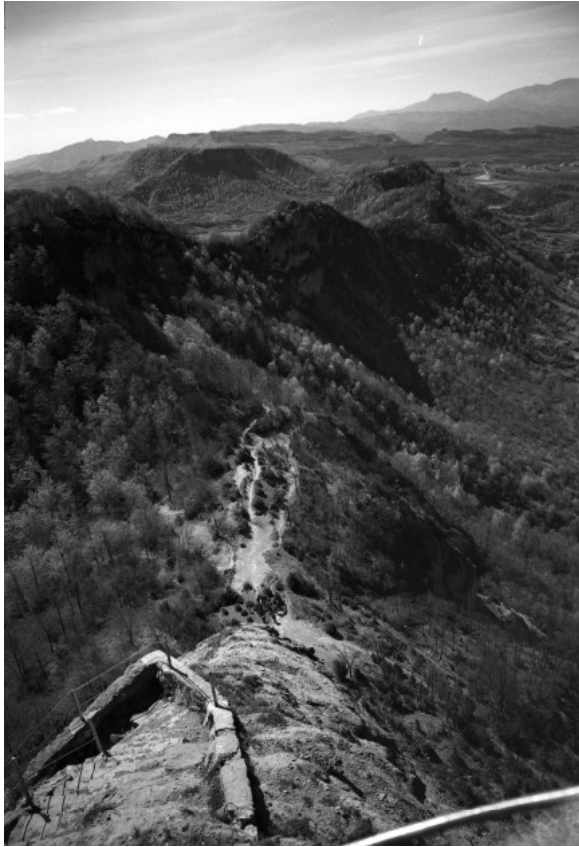
Vista de Manlleu. Foto tirada des de Vistalegre.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Ballant sardanes al santuari de la Mare de Déu de Cabrera.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Escales del Grau Nou de Cabrera. Es veu la Tuta, el Montcau i, al fons, les Agudes.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Rupit vist des del camí de Santa Llúcia. Agost de 1968.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Rupit vist des del camí de Santa Llúcia amb el pla d'Aiats al fons.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Un home contemplant la Foradada de l'Esquirol.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Mas el Collell al terme municipal de l'Esquirol, amb la serra de Cabrera al fons. 18 d'octubre de 1970.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

El carrer del Coll de Rupit. Es veu una part de muralla del Castell al fons.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Mas el Farigoler (Frigolé), amb un cavall guarnit. També s'hi poden observar les panotxes de blat de moro assecant-se al sol.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Casa pairal de les Planes de Cantonigròs al terme municipal de l'Esquirol. A l'esquerra, la casa pairal, i a la dreta, la masoveria.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Carrer amb escales de Rupit.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Joanetes de la Vall d'en Bas, a la Garrotxa, amb el Puigsacalm al fons.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Pagès en un carro prop del Fugurull, vista de Manlleu. Feta des del camí del Fugurull. Al fons es veu la serra de Cabrera i pla d'Aiats.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Un pagès carregat amb cols camí de casa per la carretera d'entrada al poble de l'Esquirol, a l'alçada del mas la Casa Nova d'en Julià.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Pujant les escales de Cabrera.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Paisatge amb roba estesa.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

En primer terme, mas el Torrent, i en segon terme, mas el Coll de Rupit. Al fons, es veu el Puigsacalm.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Una dona escombrant el carrer del Fossar de Rupit amb una escombra de boix.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

**El carrer de la Teixeda d'Hostalets d'en Bas, la Garrotxa,
amb l'església de Santa Maria al darrere.**

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Vista general de Rupit des del camí de Santa Llúcia.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Joanetes amb el Puigsacalm impressionant al fons, a la Vall d'en Bas.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

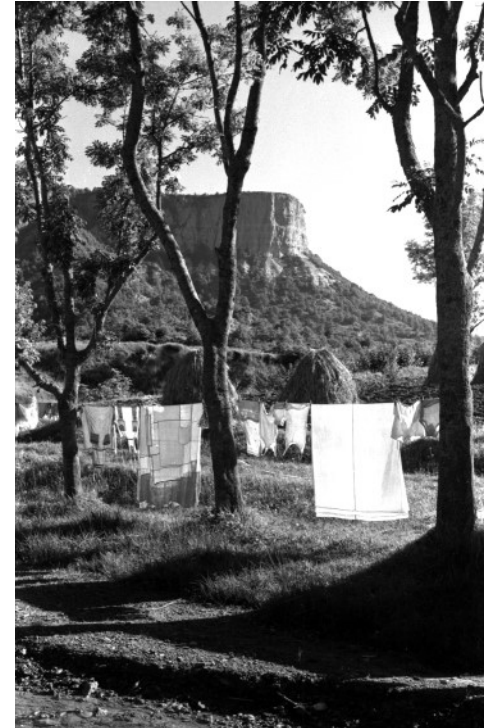
Vista de la serra de Cabrera amb boira des de l'Agullola de la Tuta.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Santuari de la Mare de Déu de Cabrera vista per la part posterior, una imatge poc habitual.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Roba estesa amb el cingle d'Aiats al fons.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Vista general de Manlleu, foto tirada des de Vistalegre amb el pont de Can Moles. Es veu la serra de Cabrera, el pla d'Aiats, la Tuta i Montcau al fons.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

La presa del pantà de Sau el 18 de març de 1968. Es veuen els cingles de l'Avenc i la casa de la Riba.

Fons Jaume Salarich Vila. Museu del Ter.

Imatges que es van col·locar a la façana de l'edifici del Museu del Ter el novembre de 2017 en motiu per a la inauguració de l'exposició.

Imatge de la façana del Museu del Ter al novembre de 2017.

CRÈDITS

Coordinació i producció: Museu del Ter

Textos: Carles García, Jordi Grané i Xevi Vilaregut

Selecció fotogràfica: Xevi Vilaregut

Documentació: Llorenç Baró, Jaume Carbonell,
Jordi Grané i Xevi Vilaregut

Muntatge: Museu del Ter

Agraïments: Antonio Anglada, Àlvar Ausiró, Llorenç Baró,
Manel Caballeria, Lluís Grané, Josep Miret, Constanç
Navarro, Valentí Roca, Grup Fotogràfic Manlleu.

**Les fotografies reproduïdes en aquesta exposició
formen part del Fons Jaume Salarich del Museu del
Ter, donació de la família Masnou Salarich, hereus de
Jaume Salarich.**

Fotografies dels plafons: Arxiu Municipal de Manlleu
(AMMA) i Biblioteca Municipal de Manlleu – BBVA

